

IHMISKAUPAN UHRIEN
AUTTAMISJÄRJESTELMÄ

PUOLIVUOTISKATSAUS

1.1.—30.6.2023

Sisältö—Tilannekatsaus

1.1.— 30.6.2023

[Aluksi: Ensimmäiset tilastot lakimuutoksen jälkeen.....3](#)

[Pakkotyö on edelleen yleisin—lyhyesti tilastoista.....4](#)

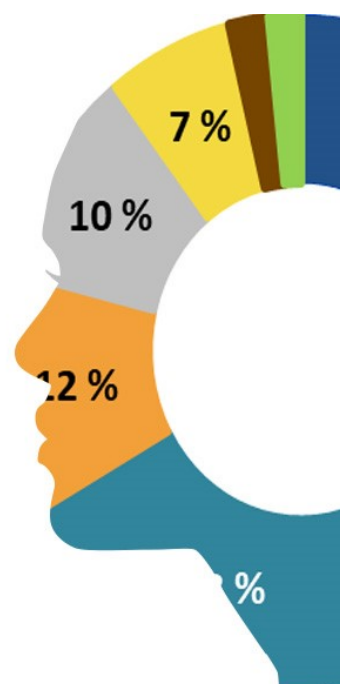
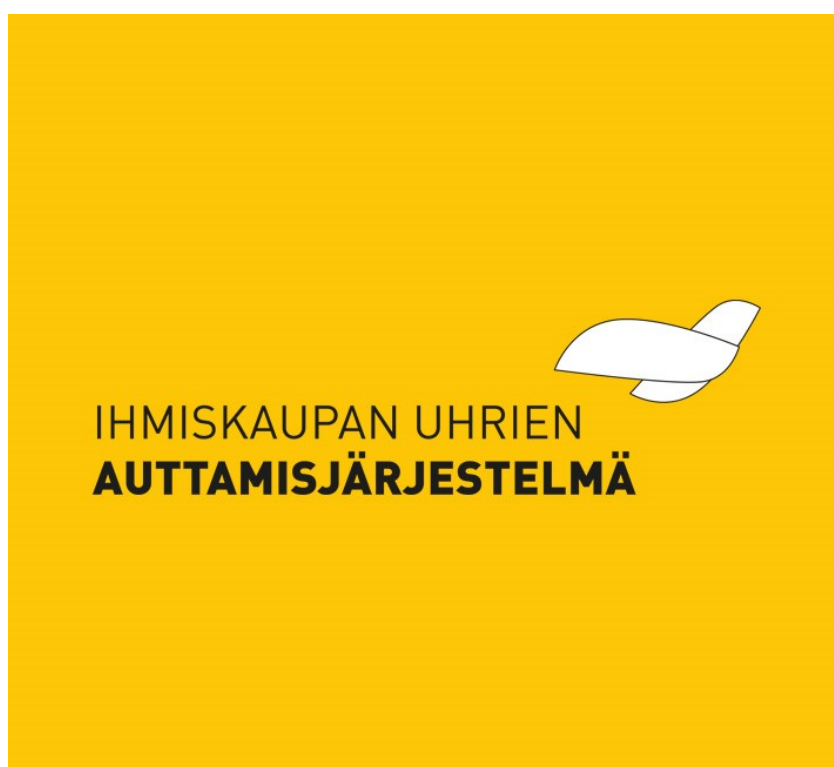
[Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilastot 1.1. - 30.6.2023.....5](#)

[Ohjaukset auttamisjärjestelmään ja uudet asiakkaat.....6](#)

[Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutuneet uudet asiakkaat9](#)

[Kaikki auttamisjärjestelmän asiakkaat 30.6.202312](#)

[Yhteystiedot.....13](#)

ENSIMMÄISET TILASTOT LAKIMUUTOKSEN JÄLKEEN

Ihmiskaupan uhrien auttamista ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toimintaa koskeva lainsäädäntö* muuttui 1.1.2023.

Näkyvimvät muutokset koskivat ihmiskaupan uhrien tunnistamista sekä auttamisen linkittymistä rikosprosessiin.

Auttamisjärjestelmän asiakkaaksi on aina voinut päästä, vaikkei mahdollisesta ihmiskaupparikoksesta olisi vielä ilmoitettu poliisille. Vuoden 2022 loppuun asti asiakkuus saattoi kuitenkin päättyä, mikäli asiakas ei missään vaiheessa halunnut tehdä rikosilmoitusta.

Tämä sidos rikosprosessiin poistui uudistuneen lainsäädännön myötä. Auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otetun ei enää tarvitse missään vaiheessa tehdä rikosilmoitusta ihmiskaupparikoksesta, joka häneen on kohdistunut.

Auttamisjärjestelmä kuitenkin kannustaa rikosilmoituksen tekemiseen ja tukee asiakasta sekä rikosilmoituksen tekemisessä että rikosprosessin aikana.

Myöskään tutkintanimikkeen muuttuminen ihmiskaupasta muuksi lähirikokseksi ei enää johda asiakkuuden päättämiseen.

Apu voi jatkua, kunnes asiakas ei enää tarvitse ihmiskaupan uhrille tarkoitettuja auttamistoimia tai kunnes hän poistuu Suomesta pysy-

väisluontoisesti. Asiakas voi päättää asiakkuutensa halutessaan myös omalla ilmoituksellaan.

Auttamisjärjestelmään otettu ihmiskaupan uhri on samalla tunnistettu ihmiskaupan uhriksi. Muiden viranomaisten on otettava tunnistaminen huomioon käsitellessään ihmiskaupan uhrin oikeuksiin liittyviä asioita.

Ohjaukset auttamisjärjestelmään lisääntyneet

Puoli vuotta on lyhyt aika arvioida lakimuutoksen vaikutuksia. Vuoden 2023 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana auttamisjärjestelmään on kuitenkin ohjattu ja hakeutunut enemmän mahdollisia ihmiskaupan uhreja kuin koskaan aikaisemmin vastaavana ajanjaksona (*katso taulukko sivulla 5*).

Useimmin ihmiskaupan uhrin ohjasi auttamisjärjestelmään viranomaisen (158 ohjattua henkilöä). Seuraavaksi useimmin yhteydenotto tuli uhrilta itseltään (38 hakemusta). Järjestöt ja seurakunnat ohjasivat auttamisjärjestelmään 35 henkilöä.

Hyvinvointialueilta ohjauksia kasvavassa määrin

Viranomaisista erityisesti poliisin ja kuntien / hyvinvointialueiden tekemissä ohjauksissa on nähtävissä kasvua. Kunnat / hyvinvointialueet ohjasivat vuoden 2021

ensimmäisellä puoliskolla auttamisjärjestelmään 3 henkilöä, vuoden 2022 alkupuoliskolla 7 henkilöä ja vuoden 2023 alkupuoliskolla jopa 14 henkilöä.

Tilastointi mullistuu

Auttamisjärjestelmä uudistaa ja digitalisoi asiankäsittelyään. Samalla tilastoitava tieto monipuolistuu ja siitä tulee tarkempaa ja vertailukelpoisempaa muiden viranomaisten tuottaman tiedon kanssa.

Digitalisointia ja tilastointia kehitetään auttamisjärjestelmän koordinoimassa TILDA-hankkeessa.. Hanke alkoi huhtikuussa 2023 ja kestää 18 kuukautta.

Ensimmäinen uudella menetelmällä laadittu tilastokatsaus julkaistaan arviolta heinäkuussa 2024.

TILDA-hanke saa rahoitusta Euroopan Unionin Sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF). Lisätietoa TILDA-hankkeesta löytyy osoitteesta www.ihmiskauppa.fi/tilda.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

* Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011)

Auttamisjärjestelmän
tilastot 1.1. - 30.6.2023

PAKKOTYÖ ON EDELLEEN YLEISIN

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään otettiin alkuvuonna 2023 yhteensä 152 asiakasta. Heistä puolet eli 76 henkilöä oli joutunut ihmiskaupan uhriksi Suomessa. Seuraavilta sivuilta löydät koosteen auttamisjärjestelmään alkuvuonna 2023 tehdyistä esityksistä, uusista asiakkaista, Suomessa uhriksi joutuneista 76 asiakkaasta sekä auttamisjärjestelmän kokonaisasiakasmäärästä 30.6.2023.

Pakkotyö Suomessa: 47

Pakkotyöhön viittaaviin olosuhteisiin Suomessa joutuneet asiakkaat kertoivat joutuneensa hyväksikäytetyksi useilla eri aloilla. Näistä aloista korostuvat siivoustyö, metsäala / metsänhoito, rakennusala, kauneus- ja hyvinvointiala, kaivokset ja louhinta, ravitsemusala, kotitaloustyö sekä työ kasvihuoneissa.

Pakkoavioliitot Suomessa: 13

Suomessa tapahtuneeksi pakkoavioliitoksi lasketaan auttamisjärjestelmän tilastoissa pakkoavioliitot, jotka ovat joko alkaneet tai jatkuneet Suomessa. Alkuvuonna 2023 asiakkaaksi tulleiden henkilöiden kohdalla pakkoavioliitto oli usein solmittu vaimoksi otetun henkilön ollessa alaikäinen.

Liitoissa eläneet olivat kokeneet huomattavaa fyysistä, henkistä ja seksuaalista väkivaltaa. Liittoihin sisältyi usein myös taloudellista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä, joissakin tapauksissa jopa puolison nimissä tehtyjä talousrikoksia.

Seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvä ihmiskauppa Suomessa: 12

Suomessa seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi joutuneita hakeutui auttamisjärjestelmän asiakkaaksi edelleen hyvin vähäinen määrä. Noin puolessa tapauksista kyseessä oli hyväksikäyttö prostituutiossa, ja puolessa muunlaisesta ihmiskauppaan liittyvästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Seksuaalisen hyväksikäytön uhrien valmius hakeutua avun piiriin tai tehdä kokemuksistaan rikosilmoitus on huomattavasti matalampi kuin esimerkiksi pakkotyöhön joutuneilla.

Muut ihmiskaupan muodot Suomessa: 4

Alkuvuonna 2023 auttamisjärjestelmään otettiin myös henkilöitä, jotka olivat joutuneet Suomessa pakotetuksi rikolliseen toimintaan tai muihin ihmisarvoa loukkaaviin olosuhteisiin. Muiden ihmiskaupan muotojen (kerjäämään pakottaminen, lapsisotilaat, elinkauppa) uhriksi nimenomaan Suomessa joutuneita henkilöitä ei tullut asiakkuuteen ajanjakson aikana.

Auttamisjärjestelmä otti myös vastaan yhteydenottoja eri ihmiskaupan muotojen kohteeksi todennäköisesti joutuneilta henkilöiltä tai heidän tukijoiltaan. Nämä henkilöt kertoivat olosuhteistaan ja saivat tietoa avusta ja oikeuksistaan, mutta eivät lopulta uskaltaneet irtautua tilanteestaan seurauksien pelossa. Esimerkiksi uhrin läheisiin, terveyteen tai toimeentuloon kohdistuvat vakavat uhkaukset voivat olla esteenä hyväksikäytöstä irtautumiselle.

Ulkomailla ihmiskaupan uhriksi joutuneet: 76

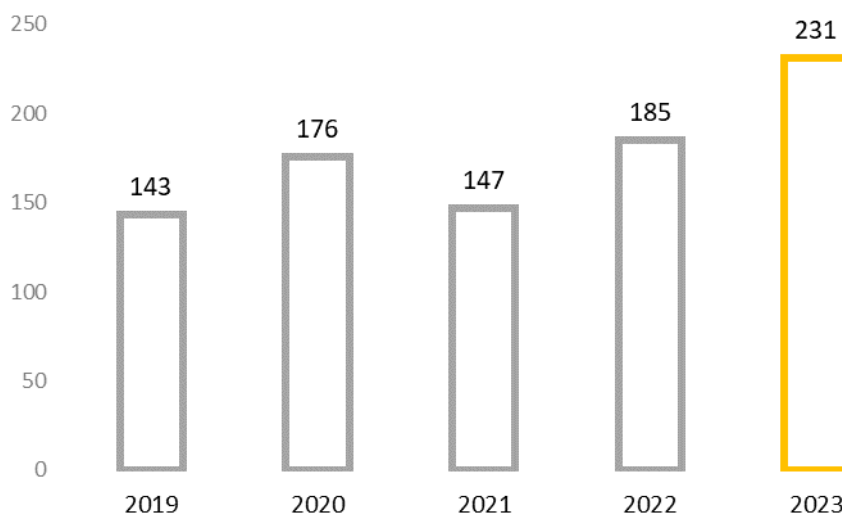
Auttamisjärjestelmän asiakkaaksi voidaan ottaa henkilö, joka on joutunut ihmiskaupan uhriksi Suomen ulkopuolella, jos hän on kokemansa hyväksikäytön vuoksi auttamisjärjestelmän tarjoaman avun tarpeessa. 76 henkilöä eli puolet alkuvuonna auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otetuista oli joutunut ihmiskaupan kohteeksi ulkomailla.

Heistä 17 joutui ihmiskaupan uhriksi EU-valtiossa ja neljä Turkissa. Heidän kohdallaan kyse oli tyypillisesti hyväksikäytöstä prostituutiossa tai pakkotyöstä.

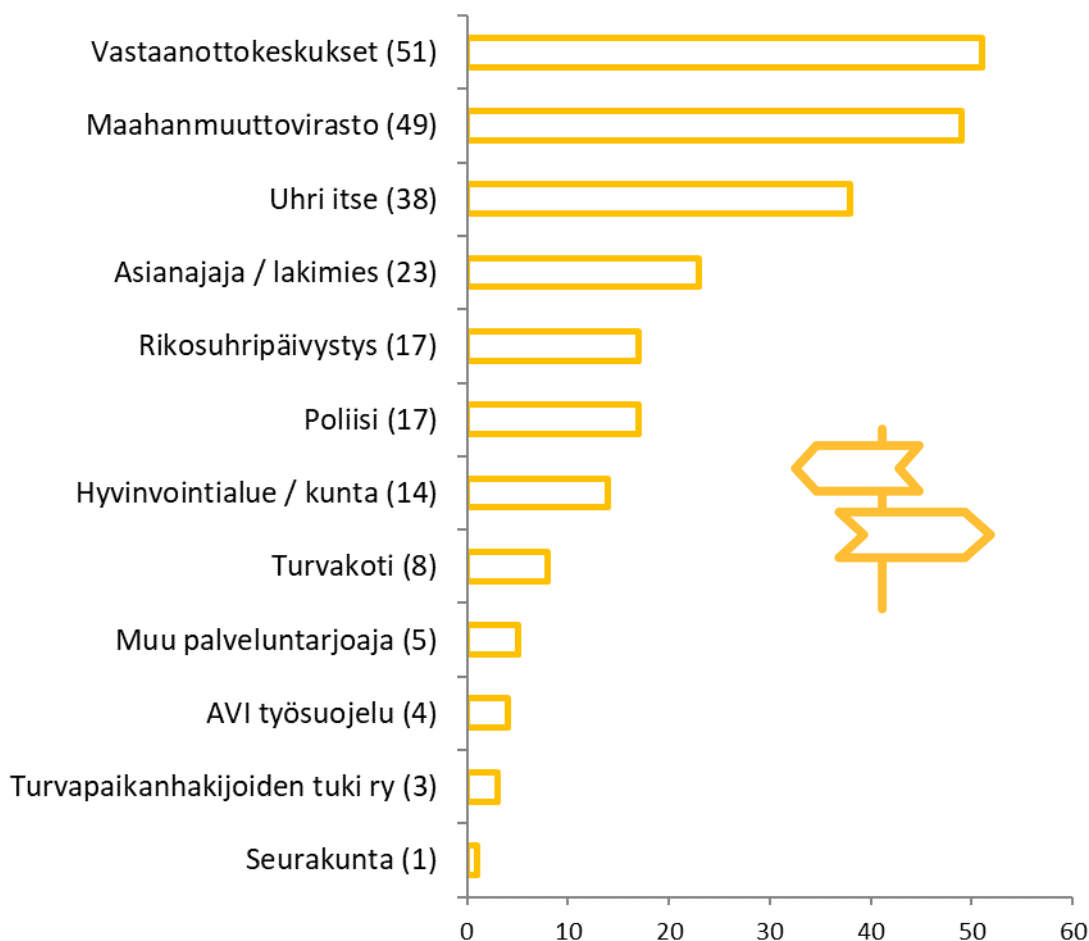
55 henkilön kohdalla hyväksikäyttö oli tapahtunut heidän kotimaassaan tai muussa pysyvässä asuinmaassa. Hyväksikäyttö oli usein alkanut uhrin ollessa alaikäinen ja oli pitkäkestoista sekä poikkeuksellisen väkivaltaista. Ihmiskaupan uhrit olivat useimmin kotoisin konfliktialueilta, joiden turvattomat olosuhteet jättivät heidät alttiiksi hyväksikäytölle. Elinkaupan uhriksi joutuneita henkilöitä ei alkuvuodesta tullut auttamisjärjestelmän tietoon.

Vuoden ensimmäisen kuuden kuukauden aikana tehdyt ohjaukset auttamisjärjestelmään vuosina 2019 - 2023

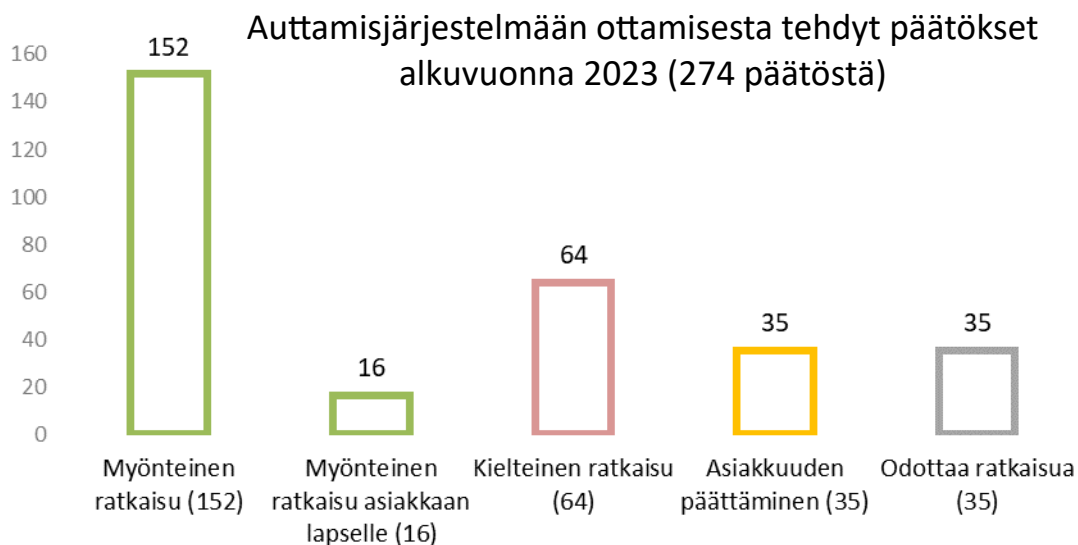

Auttamisjärjestelmään on ohjattu alkuvuonna 2023 aiempaa huomattavasti enemmän henkilöitä. Näistä henkilöistä 152 on otettu asiakkaaksi. 35 hakemusta odotti käsittelyä 30.6.2023. Vuositasolla hakemuksia (esityksiä) henkilön ottamiseksi auttamisjärjestelmän asiakkaaksi tehdään 350–450.

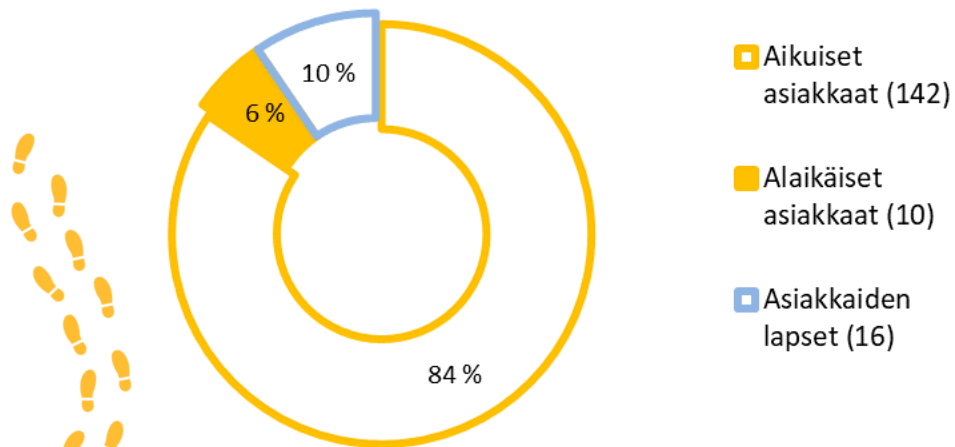
He ohjasivat mahdollisia ihmiskaupan uhreja auttamisjärjestelmään alkuvuonna 2023 (esityksiä 231)

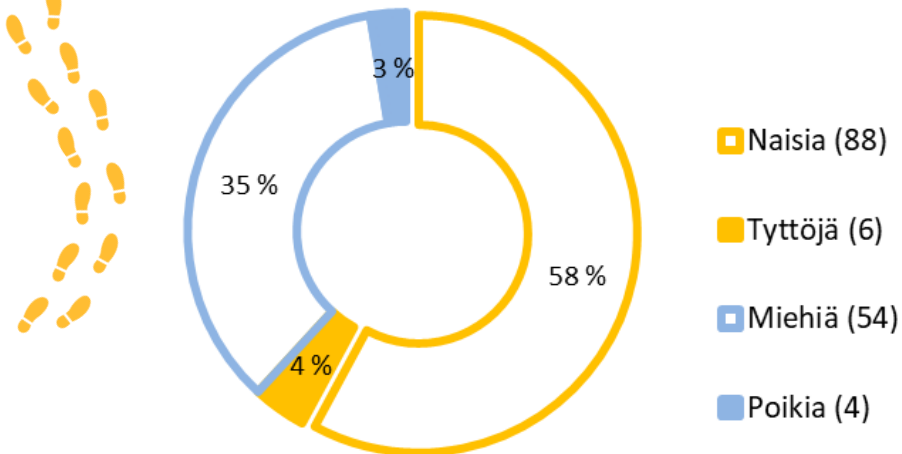
Ihmiskaupan uhrin ohjasi auttamisjärjestelmään useimmiten viranomainen. 38 uhria hakeutui avun piiriin oma-aloitteisesti. 231 auttamisjärjestelmään ohjautuneesta henkilöstä 152 otettiin asiakkaaksi. Samoin asiakkaaksi otettiin myös näiden henkilöiden 16 alaikäistä lasta. Heistä ei kuitenkaan kerätä eikä julkaista tarkempia tilastoja. 35 hakemusta odotti ratkaisua vielä 30.6.2023.

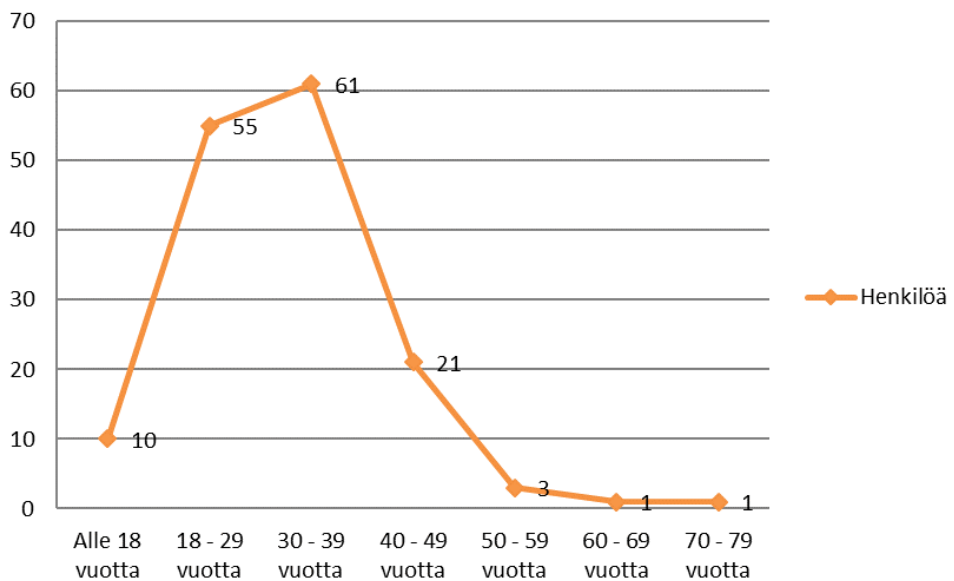
Uudet asiakkaat (152 + 16)

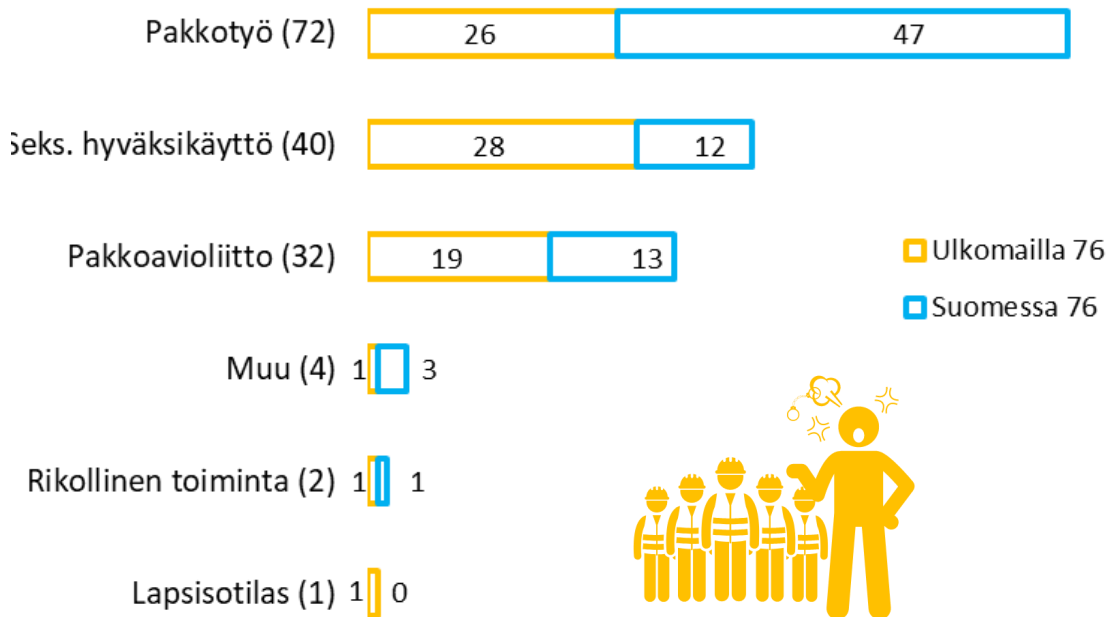
Uudet asiakkaat: sukupuoli (152)

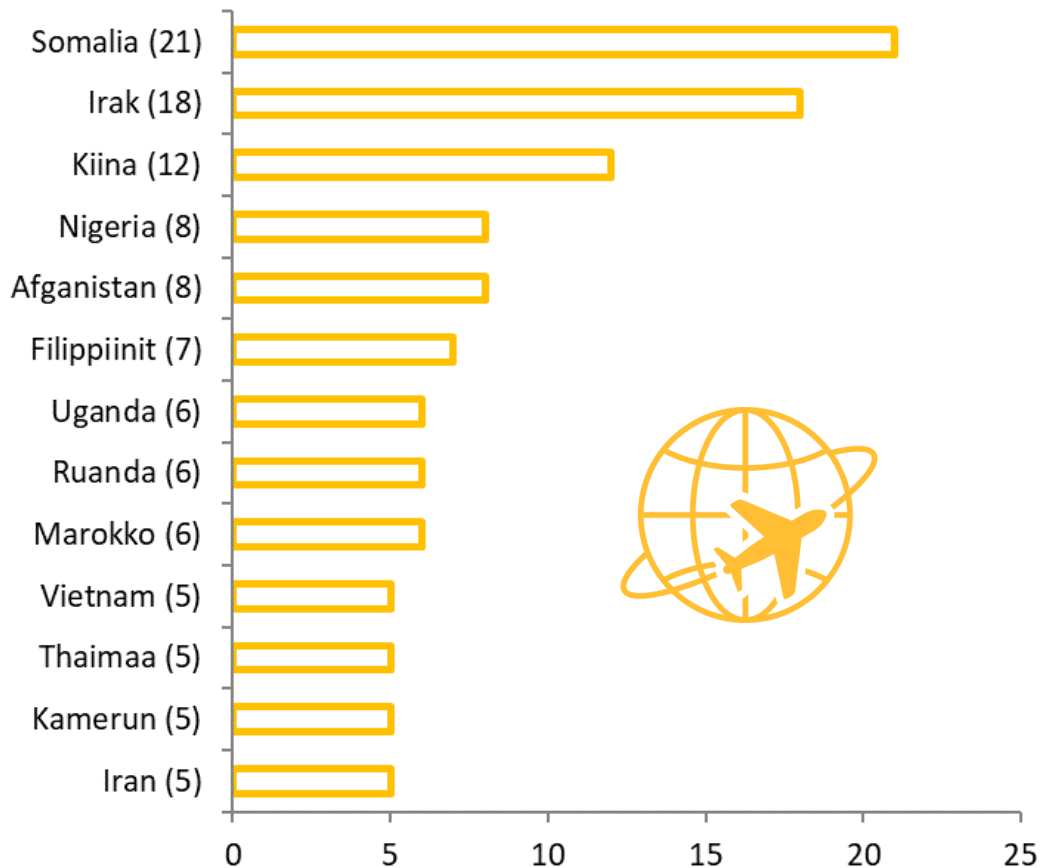
Uusien asiakkaiden ikäjakauma (152)

Uudet asiakkaat (152): hyväksikäyttötarkoitus tapahtumapaikan mukaan

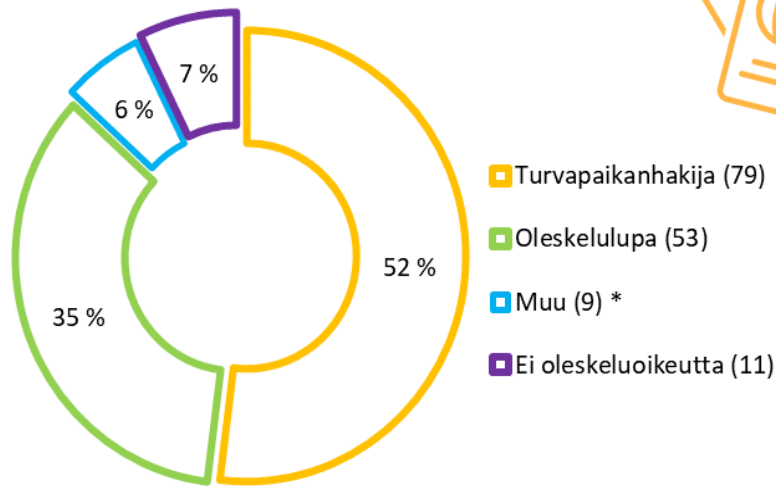

Uudet asiakkaat (152): yleisimmät kansalaisuudet*

Auttamisjärjestelmän uudet asiakkaat edustavat 36 eri kansalaisuutta. *Taulukossa näkyvät ne kansalaisuusryhmät, joita edustaa viisi tai useampi asiakasta.

Uudet asiakkaat (152): oleskelustatus

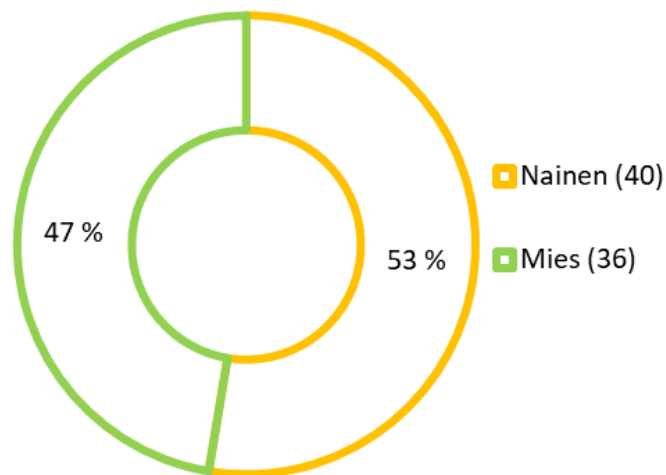

*Kategoria ”muu” käsittää Suomen kansalaiset, EU-kansalaiset sekä viisumilla tai viisumivapauden turvin Suomessa oleskelevat henkilöt.

Suomessa ihmiskaupan kohteeksi joutuneet uudet asiakkaat

1.1. — 30.6.2023

Suomessa hyväksikäytetyt (76): sukupuolijakauma

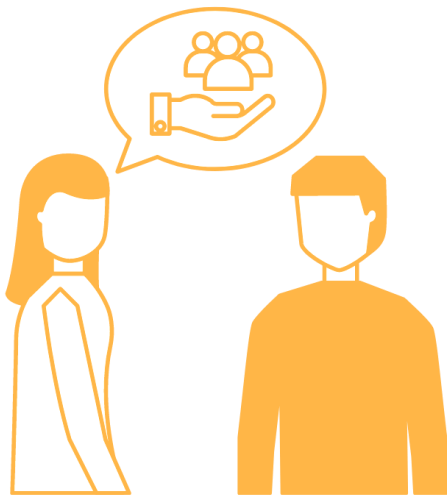
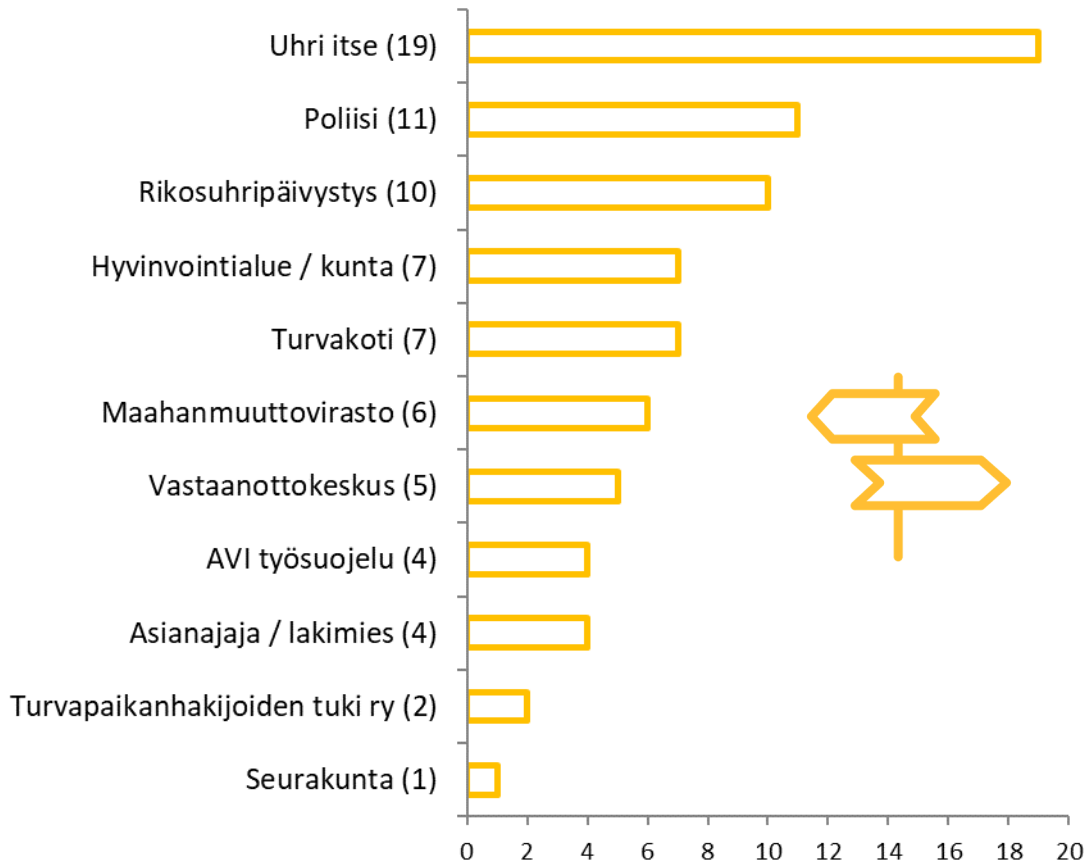
Uusista asiakkaista joka toinen joutui ihmiskauppaan viittaavan hyväksikäytön uhriksi Suomessa. Yli puolet näistä henkilöistä oli naisia. Yksi henkilö oli alaikäinen.

Suomessa hyväksikäytetyistä liki 60 prosenttia oleskeli Suomessa joko työnannon tai perhesiteen perusteella myönnettyllä oleskeluluvalla. Suomessa havaituista tapauksista pakkotyö ja pakkoavioliitto olivatkin yleisimmät hyväksikäytön muodot.

Seuraavilta sivuilta löydät tarkempia tilastoja nimenomaan Suomessa tapahtuneesta ihmiskaupasta, jonka uhreja haki ja ohjautui auttamisjärjestelmän asiakkaaksi alkuvuonna 2023.

Näin Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutuneet ohjautuivat auttamisjärjestelmään (76)

Ohjeita auttamisjärjestelmään ohjaamiseen sekä ihmiskaupan uhreille tarkoitettuja esitteitä löytyy sivulta ihmiskauppa.fi/esitys.

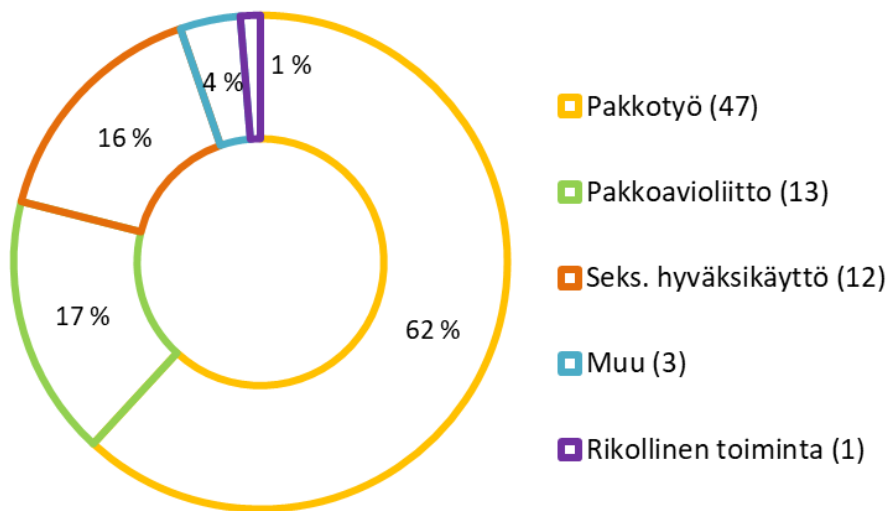
Viranomaisten ohjaamana: 38. Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutunut henkilö ohjautui auttamisjärjestelmän palveluihin useimmiten viranomaisen ohjaamana. Eri viranomaiset, kuten poliisi, hyvinvointialueen sosiaalityöntekijä, turvakodit, Maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskukset sekä Aluehallintoviraston (AVI) työsuojelu, ohjasivat auttamisjärjestelmään kaikkiaan 38 Suomessa uhriksi joutunutta ja asiakkaaksi otettua henkilöä.

Ihmiskaupan uhri haki apua itse: 19. Seuraavaksi useimmin ihmiskaupan uhri hakeutui auttamisjärjestelmän palveluihin itse. Auttamisjärjestelmä ei tee etsivää tai tavoittavaa työtä, vaan ihmiskaupan ja muun hyväksikäytön uhriksi joutuneet ottavat yhä useammin yhteyttä auttamisjärjestelmään löydettyään siitä tietoa ihmiskauppa.fi-sivustolta. 19 Suomessa uhriksi joutuneen henkilön kohdalla yhteydenotto johti asiakkuuteen auttamisjärjestelmässä.

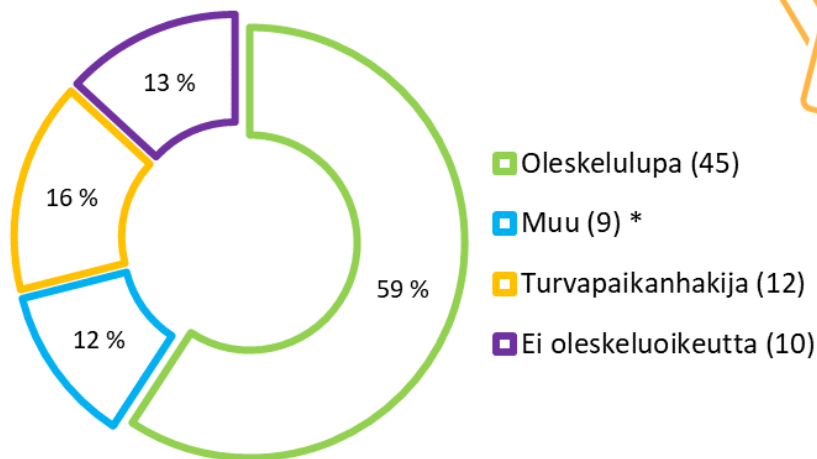
Järjestöjen ohjaamana: 16. Järjestöt, kuten Rikosuhrinäivystys, Monika-Naiset Liitto (3 asiakasta), Pakolaisneuvonta ry (1 asiakas) ja Turvapaikanhakijoiden tuki ry, ohjasivat auttamisjärjestelmään Suomessa uhriksi joutuneista uusista asiakkaista 16.

Huom! Toisin kuin sivun 4. tilastossa, tässä kaaviokuvassa näkyvät vain ne henkilöt, jotka on 30.6.2023 mennessä otettu Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi.

Suomessa hyväksikäytetyt: (76): hyväksikäyttötarkoitus

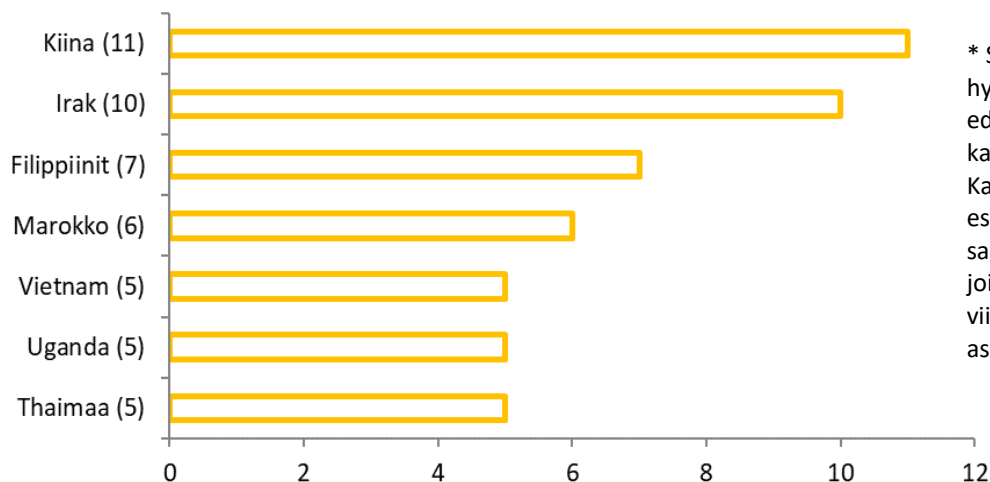

Suomessa hyväksikäytetyt: (76): oleskelustatus

* Katteoria "muu" käsittää Suomen kansalaiset, EU-kansalaiset sekä viisumilla tai viisumivapauden turvin Suomessa oleskelevat henkilöt.

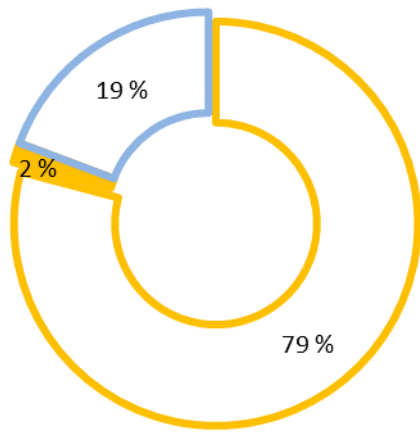
Suomessa hyväksikäytetyt (76): yleisimmät kansalaisuudet*

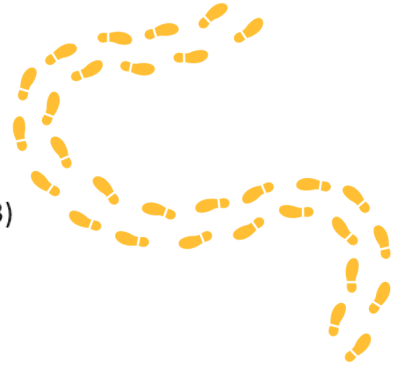
* Suomessa hyväksikäytetyt edustivat 24 kansalaisuutta. Kaaviossa on esitetty ne kansalaisuudet, joita edustaa viisi tai useampi asiakasta.

Kaikki Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaat 30.6.2023

Kaikki asiakkaat (1167 + 279 = 1446)

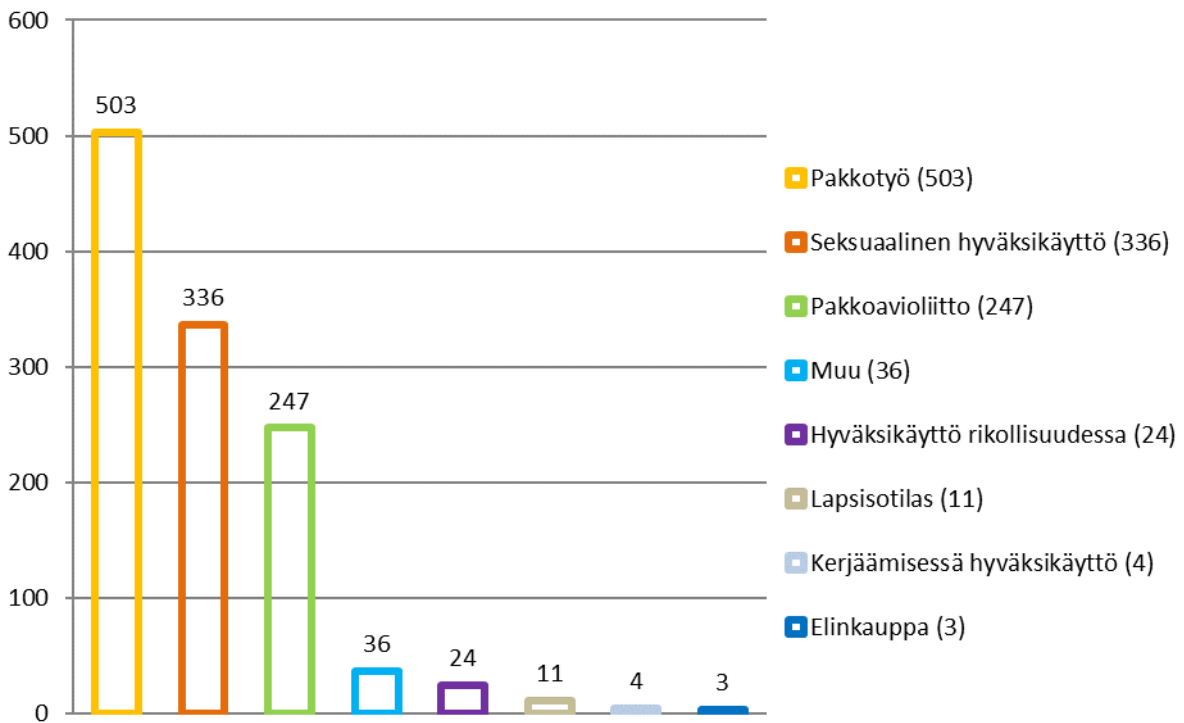
- Aikuiset asiakkaat (1144)
- Alaikäiset asiakkaat (23)
- Asiakkaiden lapset (279)

Auttamisjärjestelmästä saavat apua ihmiskaupan uhrien sekä ihmiskaupparikoksen tutkimuksessa avustavien henkilöiden lisäksi myös edellä mainittujen alaikäiset lapset. 30.6.2023 asiakkuudessa oli 279 tällaista lasta. Asiakkaiden lapsista ei kerätä tarkempia tilastoja, joten heitä ei ole laskettu mukaan seuraaviin tilastoihin.

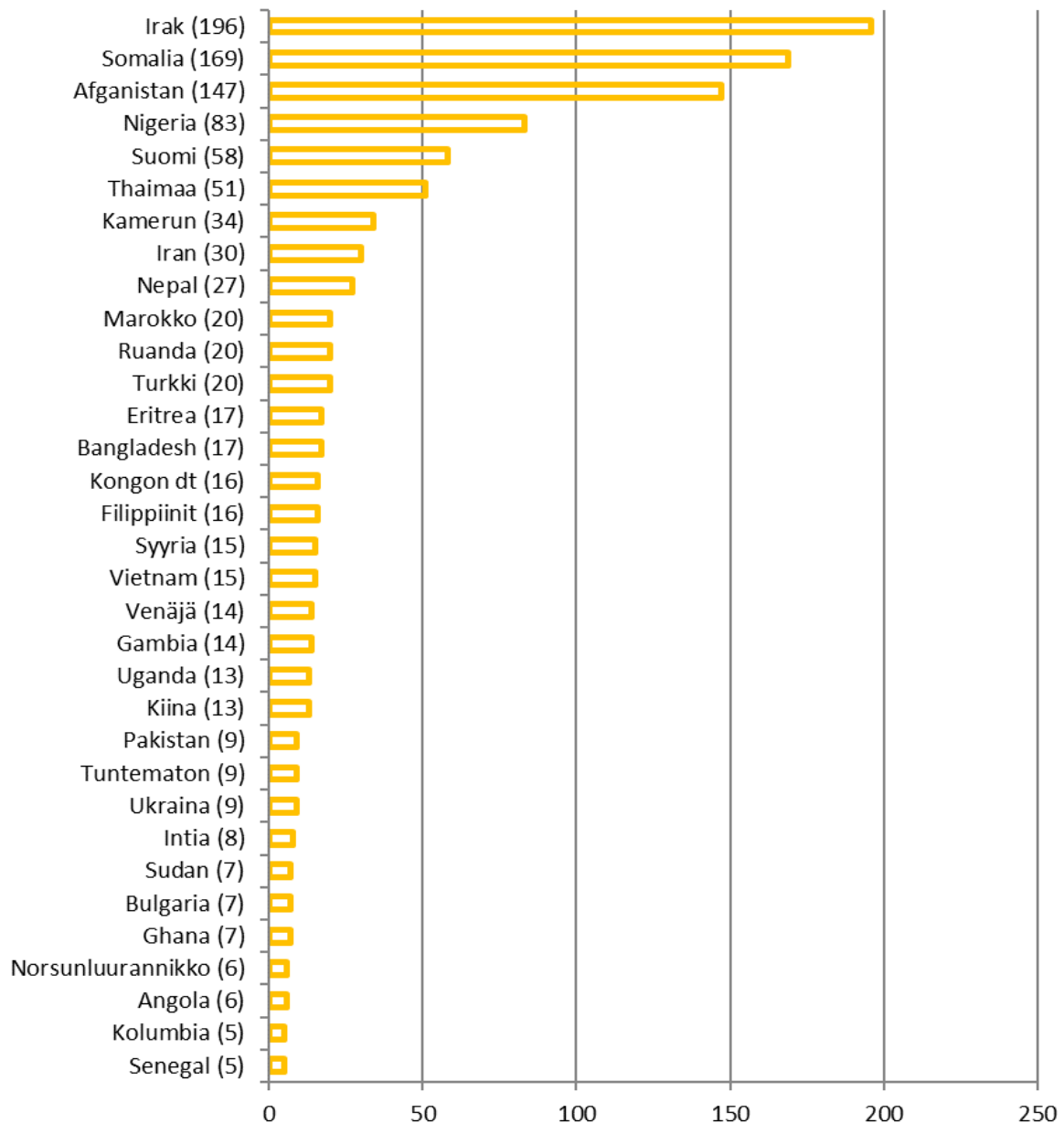
Asiakkaista naisia ja tyttöjä on 695. Miehiä ja poikia on 472. Heistä 103 on otettu auttamisjärjestelmän asiakkaaksi heidän ollessaan vielä alaikäisiä. 23 henkilöä on edelleen alaikäinen.

Kaikki asiakkaat (1167): hyväksikäyttötarkoitus

Lisäksi asiakkuudessa on kolme henkilöä, jotka toimivat todistajana ihmiskaupparikokseen liittyvässä rikosprosessissa.

Kaikki asiakkaat (1167): yleisimmät kansalaisuudet*

Auttamisjärjestelmän asiakkaat edustavat 77 eri kansalaisuutta. Asiakkuudessa on myös yhdeksän henkilöä, joilla ei ole kansalaisuutta. *Taulukossa näkyvät ne kansalaisuusryhmät, joita edustaa viisi tai useampi asiakasta.

IHMISKAUPAN UHRIEN
AUTTAMISJÄRJESTELMÄ

029 54 63 177

@ ihmiskauppa.auttamisjarjestelma@migri.fi

www.ihmiskauppa.fi